

Igazolatlanul hiányzó tankönyvek

„A múlt levét isszuk”

Azt a feltételezést, hogy minden kezdet nehéz, elég jól igazolja az idei tanévkezdés – a tankönyvek tekintetében. Annyit már hetek óta tudunk, hogy az idáig nem közgazdasági szempontok alapján kialakított tankönyvárakat 85 százalékkal megemelik, és azt is tudjuk, hogy vannak olyan szülők, akiket anyagilag érzékenyen érint a drasztikusnak tűnő áremelés. Hiába ismerjük a választ: „a múlt levét isszuk”; ettől még nem nyugszunk meg, mert hát mi isszuk. Ezt tudjuk. Azt viszont kevésbé, hogy tanévkezdésre eljut-e minden tankönyv az iskolákba, mert a rendszer- és módszerváltás miatt jó néhány tantárgyból új könyvek és segédanyagok kellenek, viszont egyes könyvek megírására vagy módosítására még a magas honorárium ellenére se jelentkeztek tankönyvírók.

Szegeden a Radnóti Miklós Könyvesboltba érkeznek az általános iskolák tankönyvei. A pillanatnyi helyzet az, hogy 10-15 új, vagy átdolgozott könyv hiányzik. Feladatlapokból még mutóba se érkezett, elképzelhető, hogy ezeket közvetlenül az iskolákba juttatják el. Égret szerint csak szeptember közepére jelenik meg az első osztályosok ABC-s könyve, és a másodikosok Ablaknyitogató-ja. Szeptember 15-én kerül forgalomba a nyolcadikos Történelem tankönyv, valamint a hetedik Angol nyelvkönyv. A hetedik Orosz nyelvkönyv és a nyolcadikos Társadalomtudományi ismeretek tankönyvei szeptember 30-áig jutnak el az iskolákba. Ezek a Tankönyvkiadó ígéretei.

Sők szülő, mivel az iskolákban még nem kapni könyveket, a könyvesboltokban keresi. A Radnóti Miklós Könyvesbolt vezetője arról tájékoztatott bennünket, hogy boltjukban nem, *kizárólag az iskolákban vásárolható tankönyvek*. A könyvesboltban csak a tanévkezdés után, az iskolákban fennmaradt felesleges példányokat árulják majd.

A középiskolás és egyetemi tankönyvek a Móra Ferenc Könyvesboltba érkeznek. A boltvezető közlése szerint a könyvek 75 százaléka már a raktárban van. Ennek ellenére szeptember elsejére 65-féle tankönyv nem készül el; főként a szakmai könyvek hiányoznak. Az iskolákban ezt hívják igazolatlan hiánynak. Kedvezményes áron kerülnek forgalomba a tanári kézikönyvek és az atlaszok.

A könyvesboltok raktáraiban a múlt évből megmaradt, és az idén változatlan tartalommal megjelenő könyvek árát is visszamenőleg felemelik a bővös 85 százalékkal. Azért bővös, mert a Tankönyvkiadó igazgatója az elmúlt napokban elmondta, hogy egyelőre nem nyomtattak a könyvekre árat, mert pontosan ők sem tudják, mi mennyibe kerül majd. Elképzelhető viszont, hogy a jövő évtől ezen a területen is bevezetik a szabadárakat. Hogy ennek mi lesz a következménye? Egy biztos: megnövekszik a használt könyvek forgalma.

P. Sz.

Elfelejtették a műszaki átadást

Oxigén helyett altatógáz

A műszaki ellenőrzés nem az orvos dolga

A SZOTE új klinikaépületének angiográfiás laboratóriumában idézte vissza – jegyzőkönyvi bizonyítással – az április 10-én történteket dr. Nagy Endre, a laboratórium vezetője és dr. Vörös Erika, az érfestést végző doktornő.

– Az eset ez év április 10-én történt, az új klinika e laboratóriumát viszont már '90. június 7-én birtokba vették. Következésképpen már közel egy éve folytak itt az érfestéses betegvizsgálatok. Hogyan hát, hogy csak most vették észre a cserét? – kérdezem mindkettőjüktől.

– ...mert az angiográfiás vizsgálatoknak nem velejárója sem az altatás, sem a lélegeztetés. Az érfestéskor az esetek döntő többségében egyike sincs szükség – magyarázza Nagy doktor. – Csak kivételes esetekben, mint amilyen a mostani volt, amikor a beteg állapota a vizsgálat során romlott. És ennek okán lélegeztetésre volt szüksége.

– S önök minden fenntartás nélkül abszolút biztonsággal használták itt a készülékeket? Az orvos is megvizsgálhatja, vagy valamilyen módon ellenőrizheti, miből milyen gáz jön.

Nagy doktor és Vörös doktornő egybehangzó válasza, hogy nem az orvos dolga ellenőrizni és kipróbálni egy üzembe helyezett műszer biztonságát. Erre megvannak az illetékes szakemberek, akiknek munkaköri kötelessége minden apró részletre kiterjedően a műszaki és egyéb biztonságot ellenőrizni.

– ...mert azt, hogy a röntgensóból az a sugár és akkora mennyiségű sugár jön-e, amilyen és amekkora a megengedett, a műszaki átadásakor kell megállapítani – nyomatékosít Vörös doktornő. – Az orvos azzal a biztos tudattal használja a gépeket, műszereket, hogy azokat az ehhez érték használatra alkalmasnak ítélték. Így igaz. S ezzel bárki egyetért. Hiszen az altatóorvos sem szaglászhat. Ez ugyanis nem az ő dolga. Őt arra képezték ki, hogy a műszert használni tudja. Adott esetben a gázok analízisére sem az ő feladata.

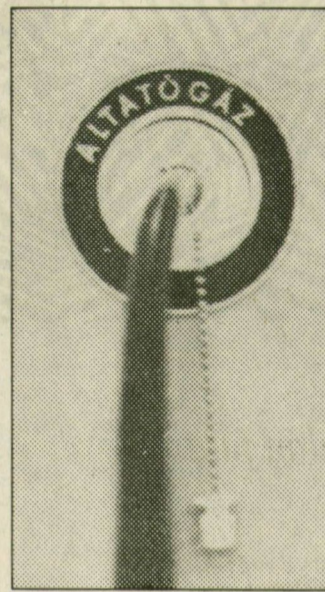
Egyszerűen elfelejtették

A súlyos mulasztás felfedezését – akaratán kívül is – „segítő” beteg két héttel az eset után meghalt. Az orvosszakértői vélemény szerint súlyos betegsége miatt. *Halála nincs*

A Növény és Talajvédelmi Szolgálat hódmezővásárhelyi intézetében már hagyománya van a „fogadott prókátorságnak”. Korábban a nagyüzemek voltak a fő megrendelők, ma egyre kevesebb igény fut be tőlük. No nem azért, mintha mindent tudnának, inkább a szegénység miatt jutottak a spórolásnak erre a fokára. A kistermelők pedig... Erről Ilovai Zoltán igazgató osztotta meg velem tapasztalatait.

– Nincs szomorúbb látvány, mint amikor elszáradt, beteg növényrel, egy zacskó földdel a kezében toppan be hozzánk a segélykérő. Ha előbb jönne, mindentől a kudartól megkímélhetné magát. Beruházott, költött a termelésre, s ebből alig térül meg valami: megértem a lelkiállapotát. A hajatott kertészetekben fokozott a hibalehetőség. Legtöbbször az öntözés, a trágyázás zavarja meg a talajnak, mint élő közegnek az egyensúlyát. Az agyonműtrágyázás megszünteti a talajéletet, az intenzív öntözés kimossa a létfenntartású elemeket, a rossz víz elszikesíti, de az elszaporodott kórokozók, kártevők is sokszor okoznak gondot.

– Miként lelki meg a bajkeverő?
– Orvosi hasonlattal élve a „talajröntgen”, a diagnózis az első lépés.

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

A 61 éves tótkomlósi férfit a SZOTE új klinikáján agydaganattal műtötték. Az operációt követően állapota rosszabbodott, s így a kezelőorvosok úgy döntöttek, angiográfiás – érfestéses – vizsgálatot próbálnak megnevezni az állapotrosszabbodás okát. A férfi a vizsgálat közben mind rosszabbul lett, s ezért az aneszteziológus úgy ítélte meg, oxigénre van szüksége. A döntést tett követte. A doktornő a fali oxigéncsatlakoztatóról lélegeztette a beteget. A férfi vére sötétedett, bőre derékig szürke lett. Minden jel arra utalt, baj van az oxigenizációval. Az aneszteziológus doktornő, dr. Rotyis Mária lekapta a lélegeztetőt a beteg szájáról, és a magáéhoz emelte. Amikor a belélegzett gáztól szédülni kezdett, már sejtette, fatális tévedés történt. Az altatóorvosnő gyanúja hamarosan bizonyossággá lett. A helyszínrre hívott orvosi ad hoc bizottság a falból jövő gázt azonnal analízáltatta. Eredmény: az oxigén feliratú csatlakozóból altatógáz, az altatógáz jelzésű csatlakozóból oxigén jött. Az álmennyezetet azonnal kibontatták, s kiderült, az utolsó métereknél a két vezetékét megcserélték.

kapcsolatban az angiográfiás laboratóriumában történtekkel. Orvosi mulasztás nem volt.

A lényegen ez mit sem változtat, mert a cseré ölhett volna az angiográfiás labor asztalán nem halálos beteget.

Hiba történt. Hátborzongató. Nemcsak egyetlen, hanem több ember vétsége. S bármilyen hihetetlenül hangzik, igaz: az angiográfiás laboratóriumban nem történt műszaki átadás-átvétel. Ezt dr. Róvó István, a SZOTE főmérnöke is elismeri, s korántsem magyarázkodásképpen, csupán a hitelesség kedvéért közli a megdöbbentő tényeket.

– A klinika építésével megbízott fővállalkozó Medinvest több alvállalkozóval dolgozott. Ők vették át a különböző részlegeket, munkákat az alvállalkozóiktól. Ezek az átadás-átvételeken a SZOTE műszaki szakemberei minden alkalommal jelen voltak. Az angiográfiás labor-

ban nem. Itt ugyanis nem került sor átvételre. Egyszerűen elmaradt, kimaradt ez az egy helyiség. Ugyanis az angiográfia többi részlegének műszaki átvételek ez a helyiség még nem állt készen, építési terület volt. Később pedig nem került rá sor. Ezért nem történt meg a fali oxigén- és altatógáz-csatlakozóból jövő két gáz nyomáspróbája sem.

– Egyszerűen megfélekedtek erről – fogja tömörre dr. Szilárd János professzor, a SZOTE az eset idején hivatalban levő rektora. Egyértelműen szerelési hiba történt, amit a munkát végző AGA Kft. illetékesei írásban el is ismertek.

Ki akarta elkendőzni az ügyet?

A SZOTE egykori rektora – aki az új klinikát annak idején több felvonásban átvette – ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a Szeged Városi Rendőrkapitányságon. Léven

Talajröntgen vállalkozásban?

A növények orvosai

A közhiedelem szerint a mezőgazdasághoz mindenki ért. Vannak alapfogalmak, amit szemrevételezéssel, tapasztalással el lehet sajátítani. Aki először vet, palántáz, emlékképei között kutat, miként csinálta mindezt az apja vagy a szomszédja. Ha nem rest, beszédbe elegyedik a gyakorló gazdával, s kifaggatja a műveletek csinjáról-bínjáról. A tulajdonrendezés, kárpótlás kapcsán a kérdező-kezdők újabb hullámára számíthatunk. Nem mindegy milyen választ kapnak, s ha a tanácsokat saját hasznukkal vagy kárunkkal minősítik, megélhetésük ingoványos talajra téved. A satnya veteményért nem biztos, hogy a segítőkész, ám nem mindig felkészült informátort kell okolni. A sikertelenség ezeregy gyökérből táplálkozhat.

Feltérképezzük a talaj szerkezetét, s hogy milyen anyagból mennyit tartalmaz. Ezek a számok, szakkifejezések a laikus számára nem sokat mondanak, ezért nekünk célszerű megadni a talajjavítás receptjét, a szakvéleményt.

– Ha nem jön időben a termelő, menjenek önök a helyébe!

– Való igaz, nagy szükség lenne körzeti szaktanácsadókra. Ez ma még kialakulatlan szakma nálunk. Alapvetően három típusát tudom elkép-

zelni: az érdekvédelmi és ágazati szerveződésű, a helyi szövetségek, gazdakörök vagy egyesületek által létrehozott, és a vállalkozó „növényorvosok” tevékenységét.

– Mi lehet az első lépés?

– Településként mielőbb meg kellene szerveződniük ezeknek a köröknek. Az intézet ide férközhetne be a szervezet tanácsadójaként. Az emberek megszabadulnának attól, hogy időt, benzint pazarolva külön-külön szaladozzanak hozzáik.

a nyomozás csak a kezdeti stádiumban tart, joggal felvetődik a kérdés: miért csak most, augusztusban foglalkozik a rendőrség az áprilisban történtekkel? Hallani ugyanis olyan hangokat, hogy az egyetem akkori vezetése el akarta tussolni az ügyet.

A professzor erre a vádra a rendőrségi feljelentés megszületésének dátumával válaszol.

– Az eset április 10-én történt, 19-én postáztuk a feljelentést a városi rendőrkapitányságra. A SZOTE nem késlekedett, nem volt szándékában titkolni az ügyet. Már csak azért sem, mert az első pillanatban kiderült, igen súlyos mulasztás történt.

– Emlegetnek több halálesetet is. Felmerült annak gyanúja, hogy egy súlyos balesetet szenvedett, úgynevezett többszörösen traumatizált fiatalember halálát e végzetes csere okozta. Az ő esetében is igazságügyi orvostani vizsgálatot kérünk. Mindenre fény derül, tudomásom szerint a rendőrség most már teljes intenzitással vizsgálja az ügyet.

Zárszó helyett

Törvénytörő volt egy ily fatális hiba elkövetése eme elátkozott klinikaépületben. Ha nem is sokan, de jelen sorok írója, aki a klinika-építés minden jelentősebb eseményéről, állomásáról tudósított, jól emlékszik a hirtelen-vértan süllyedésre, a süllyedés megállítása és az épület korrekciója miatti százmilliósi pénzkidásokra, a határidő-csúszásokra, a kényszerekre, az alkukra, a kapkodásra. S emlékszik a hangos vitákra, az erőszakolt átadásra. S az újságpapír megőrizte azt is, hogyan történt az első próbaüzem, aminek végzetével az egyetem vezetője akkor így nyilatkozott: „A létesítményt nem tartja üzembe helyezhetőnek, és így rendeltetésszerűen működtethetőnek.” A fővállalkozó Medinvest képviselője sikeresnek tekintette a próbaüzemet, s mindenáron próbálta rákényszeríteni az egyetemre. Még annak ellenére is, hogy a hét főhiányosság mellett még 12 gépell oldalnyi hibajegyzéket nyújtottak át neki. Aztán sorjázta új próbaüzemeket, s csak nyögvenyhésen ment a klinika részlegeinek fokozatos beköltözése.

Ezért mondom és írom hát, hogy mindezeknek törvénytörő következménye az, amire most fény derült.

KALOCSAI KATALIN

– Önök ebben az üzletet látják?
– Ma sem ebből, hanem különféle vállalkozásainkból élünk. A vizsgálatok ára a költségekhez képest jelképes. A hozzáfűzött szakértői véleményért száz forintot kérhetünk.

– Egyszóval árat kívánunk emelni.

– A diagnózist ezután is önköltségesen végeznénk. A szaktanácsadás bizonyos százalékát a fejlett világban az állam állja. Elképzelhetőnek tartom, hogy a termelői szövetségek tagdíjuk egy részét erre fordíthatják. Vagyis nem szentírás, hogy teljes egészében a szolgáltatást igénybe vevő fizesse a számlát. A háttérben mindenképp ott kell lennie az ésszerű célokat támogató államnak.

– Miként tehetik leghasznosabbá magukat?

– Ahogy a körzeti orvos a betegségek zömére, a helyi szolgáltató szakember is tud gyógyítást a bajok nagyrészére. Mi a komplikált, műszeres vizsgálatok háttér munkái-val a szakrendelő, a klinika szerepét tölthetnének be. Emellett kutatóink új eljárások, anyagok bevezetésével segítenék a gyakorló földműveseket.

TÓTH SZELES ISTVÁN